

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. balandžio 5 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Artūro Driuko, Donato Šerno (kolegijos pirmininkas) ir Jūratės Varanaukaitės, susipažinusi su 2023 m. kovo 20 d. paduotu **ieškovo V. P.** kasaciniu skundu dėl Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 15 d. nutarties peržiūrėjimo ir prašymu atnaujinti praleistą terminą kasaciniam skundui paduoti,

nustatė:

CPK 345 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta, kad kasacinis skundas gali būti paduotas per tris mėnesius nuo skundžiamo sprendimo, nutarties įsiteisėjimo dienos; asmenims, praleidusiems kasacinio skundo padavimo terminą dėl priežasčių, kurias teismas pripažįsta svarbiomis, praleistas terminas teismo gali būti atnaujintas.

Terminas kasaciniam skundui paduoti dėl Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 15 d. nutarties peržiūrėjimo pasibaigė 2023 m. kovo 15 d. Ieškovo kasacinis skundas paduotas 2023 m. kovo 20 d. jau praleidus terminą. Ieškovas prašo atnaujinti praleistą terminą, prašyme nurodo, kad ginčas yra dėl vaikų išlaikymo pakeitimo (sumažinimo), o santykiai su buvusiu sutuoktine yra konfliktiški, terminą ieškovas teigia praleidęs dėl streso šeimos santykiuose ir sunkumų versle.

Atrankos kolegija vertina, kad šiuo atveju pateiktame prašyme nurodomos termino praleidimo priežastys yra pakankamos jas pripažinti svarbiomis ir atnaujinti praleistą terminą (**CPK 78 straipsnio** 1 dalis, 340 straipsnio 5 dalis).

Kasaciniu skundu ieškovas V. P. prašo panaikinti Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. gruodžio 15 d. nutartį.

Klaipėdos apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija 2022 m. gruodžio 15 d. nutartimi paliko nepakeistą Klaipėdos apylinkės teismo 2022 m. liepos 14 d. sprendimą, kuriuo teismas atmetė ieškinį dėl išlaikymo vaikams sumažinimo.

Ieškovo kasacinis skundas grindžiamas **CPK 346 straipsnio** 2 dalies 1 ir 2 punktuose nurodytais kasacijos pagrindais – materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimu, turinčiu esminės reikšmės vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, jeigu šis pažeidimas galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui, taip pat skundžiamame teismo sprendime (nutartyje) nukrypimu nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikos.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš **CPK 346 straipsnio** 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (**CPK 346 straipsnio** 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (**CPK 347 straipsnio** 1 dalies 3 punktas). Be to, **CPK 346 straipsnio** 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas **CPK 346 straipsnio** 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialiosios ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, taip pat kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas **CPK 346 straipsnio** 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kuri faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskųstuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Ieškovo kasaciniame skunde nurodomi tokie esminiai argumentai:

1. Kasaciniame skunde keliamas klausimas dėl **CK 3.201 straipsnio** 1 dalies taikymo, kurioje nurodyta, kad teismas gali pagal vaiko, jo tėvo (motinos) arba valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos ar prokuroro ieškinį sumažinti arba padidinti priteisto išlaikymo dydį, jeigu po teismo sprendimo, kuriuo buvo priteistas išlaikymas, priėmimo iš esmės pasikeitė šalių turtinė padėtis; taip pat dėl **CK 3.53 straipsnio** 3 dalies, pagal kurią buvę sutuoktiniai arba vienas iš jų, iš esmės pasikeitus aplinkybėms (vieno buvusio sutuoktinio liga, nedarbingumas ir kt.), gali kreiptis į teismą dėl sutarties dėl santuokos nutraukimo pasekmių sąlygų pakeitimo.
2. Kasacinio teismo praktikoje patikslinta, kad dėl iš esmės pasikeitusių aplinkybių galima keisti tas sutarties ir teismo sprendimo dalis, kurios susijusios su nepilnamečių vaikų išlaikymu, jų gyvenamąja vieta ir pan. (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-605/2012**). Priteisto išlaikymo nepilnamečiam vaikui dydis gali būti peržiūrėtas (pakeistas) dviem pagrindais: 1) įvykus esminiam tėvų turtinės padėties pasikeitimui (**CK 3.192 straipsnio** 2 dalis, 3.201 straipsnio 1 dalis); 2) pasikeitus nepilnamečio vaiko poreikiams (**CK 3.192 straipsnio** 2 dalis). Tas asmuo, kuris reikalauja pakeisti teismo procesiniu sprendimu priteisto išlaikymo dydį, turi pagrįsti, kad egzistuoja faktinės aplinkybės, sudarančios pagrindą tą padaryti (**CPK 12 ir 178 straipsniai**) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. spalio 16 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-395-313/2018**, 27 punktas). Vertindamas turinčio prievolę teikti išlaikymą nepilnamečiam vaikui asmens turtinę padėtį, teismas turėtų atsižvelgti į tai, kokio dydžio pajamos disponuoja toks asmuo, ar tos pajamos reguliarios, taip pat į tai, kokio dydžio turtas valdomas, ar turima reikalavimo teisių arba skolų kitiems asmenims. Svarbu nustatyti, ar išlaikymą turintis teikti asmuo turi neordinarių išlaidų, kitų išlaikomų asmenų, taip pat reikėtų atsižvelgti ir į tokio asmens sveikatos būklę (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje **Nr. 3K-3-330-378/2016**, 14 punktas).
3. Žemesniųjų instancijų teismai dėl ieškovo turtinės padėties pablogėjimo vertino tiek jo paties į bylą pateiktus įmonių duomenis, tiek valstybinių institucijų gautus apie iš darbovietės mokamas išmokas duomenis. Apeliacinės instancijos teismas, vertindamas ieškovo turtinės padėties duomenis, be pagrindo suabejojo jų patikimumu ir neturėdamas tam jokio pagrįsto įrodymo, padarė išvadą, kad ieškovas galimai turi papildomas pajamas, kurių į bylą nepateikė. Tačiau ieškovas buvo nurodęs, kad turtinės padėties pablogėjimas yra susijęs su atsiradusiais reikšmingais sunkumais versle, kuris yra pagrindinis ir vienintelis ieškovo gaunamų pajamų šaltinis, dėl pasaulinės pandemijos COVID-19.

4. Kasacinis teismas taip pat yra pažymėjęs, kad [CK 3.198](#) straipsnyje įtvirtintas vaikų lygiateisiškumo principas, be kita ko, reiškia ir tai, jog visi tėvo, iš kurio priteisiamas (priteistas) išlaikymas, vaikai yra lygiateisiai, nesvarbu, gimę jie iš tos pačios ar skirtingų santuokų - pagal aptariamą normą jiems priteisiamo išlaikymo dydis paprastai turi būti nustatomas vienodas (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. balandžio 5 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-154/2011](#)). Todėl ieškovas nesutinka su apeliacinės instancijos teismo padaryta išvada, jog nors vaikui, su kuriuo jis kartu gyvena, priteistas išlaikymas, tačiau dėl išlaikymo išieškojimo, taip pat ir į valstybę dėl išmokų vaikams ieškovas nesikreipia, o vaiką išlaiko pats, yra pakankamas argumentas teigti, kad ieškovas yra pajėgus visiškai patenkinti kartu gyvenančio vaiko poreikius ir interesus, todėl kitiems jo dviem vaikams išlaikymui negali turėti jokio poveikio ir neturėtų būti atsižvelgiama. Apeliacinės instancijos teismas neindividualizavo ir taip pažeidė vieno iš vaikų, su ieškovu gyvenančio, išlaikymo poreikius ir interesus pagal ieškovo galimybes.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, skundžiamų teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindu padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliamą tokių teisės klausimų, kurie atitiktų [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalyje nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai aiškino ir taikė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas ir kad tai galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo priėmimui. Kasacinio skundo argumentais taip pat nepagrindžiamas nukrypimas nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos bei [CPK 346 straipsnio](#) 2 dalies 2 punkte nurodyto kasacijos pagrindo egzistavimas.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu [CPK 346 straipsnio](#) 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti ([CPK 350 straipsnio](#) 2 dalies 3, 4 punktai).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais, 4 dalimi,

nutaria:

Atnaujinti praleistą terminą kasaciniam skundui paduoti.

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.

Grąžinti nevyriausybinei organizacijai „Iustitia est fundamentum“ (j. a. k. 302742601) už V. P. sumokėtą 106 (vieną šimtą šešis) Eur žyminį mokestį 2023 m. kovo 15 d. AB „Swedbank“ mokėjimo nurodymu Nr. 1066.

Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai

Artūras Driukas

Donatas Šernas

Jūratė Varanauškaitė